КНИГА 1

I

На оксамитовому березі французької Рив'єри, приблизно на півдорозі між Марселем і французьким кордоном з Італією, стоїть великий рожевий респектабельний готель. Пальми шанобливо кидають прохолодну тінь на його залитий сонцем фасад, а перед ним стелиться невеликий сліпучий пляж. Останнім часом це місце обирають для відпочинку аристократи та світські особи; а ще десять років тому воно майже вимирало, коли у квітні його постійні пожильці з Англії від'їжджали на північ країни. Зараз поблизу будівлі готелю купчаться бунгало, проте у дні, коли починається ця розповідь, між готелем «Дез Етранже», що належав месьє Ґоссу, та містом Канни, що за п'ять миль від нього, нараховувалася лише дюжина куполоподібних дахів старих вілл, які гнили поміж величезних сосон, наче водяні лілії.

Готель та яскравий бронзовий молитовний килим його пляжу складали єдине ціле. Коли займався ранок, далекі обриси Канн, рожеві та кремові плями старих фортифікаційних споруд, пурпурових Альп, що відділяли Францію від Італії, лежали на поверхні води та тремтіли у брижах і колах, які розходилися від водоростей у прозорому мілководді. Не було ще й восьмої ранку, коли на пляж прийшов чоловік у блакитному халаті, задля знайомства з морем поплескав на себе прохолодною водою, добряче покректав і шумно посопів, а тоді хвильку поборсався у воді. Коли він пішов, над пляжем і затокою ще

годину панувала тиша. На тлі горизонту в західному напрямку рухалося торговельне судно; у дворі готелю перекрикувалися помічники офіціантів; на соснах висихала роса. А ще за годину зі звивистої автомобільної дороги, яка тягнулася вздовж приземкуватого Масиву Маврів[1], що відділяв узбережжя від французького Провансу, почали лунати перші звуки клаксонів.

За милю від моря, де сосни поступаються місцем запорошеним тополям, є поодинока залізнична станція, з якої одного червневого ранку 1925 року автомобіль із відкидним верхом привіз до готелю Ґосса жінку з дочкою. Матір була вродливою жінкою, чия краса невдовзі мала згаснути під червоною сіткою капілярів; вона трималась одночасно спокійно та сторожко, готова з гідністю зустріти будь-які несподіванки. Проте погляд стороннього глядача притягувала її донька з рожевими долоньками та щічками, немов підсвіченими полум'ям, — так зворушливо червоніють діти після купання в холодній воді перед сном. Її точений лоб плавно переходив у лінію волосся, що межувало з ним, як геральдичний щит, і пишно спадало на нього локонами, хвилями та химерними завитками попелястого й золотистого кольору. У неї були яскраві, великі, блискучі, вологі та сяючі очі, а її щоки набрали свій колір не від рум'ян, а так їх вифарбувало здорове, юне серце. Її тіло хитко балансувало на останній межі дитячих років — їй було майже вісімнадцять, майже доросла, але на ній досі лежала роса ранньої юності.

Коли перед їхніми очима з'явилася тонка, розпечена смужка моря та неба, мати сказала:

[1] Масив Маврів — гірський ланцюг на південному заході Французьких Альп.

— Щось мені підказує, що нам тут буде не до вподоби.

— Що б там не було, я хочу додому, — відповіла дівчина.

Вони обидві перемовлялися жваво, проте це була розмова заради розмови, лише спосіб розігнати нудьгу, і навіть більше — їх пригнічувало те, що вони приїхали сюди лише у пошуках позбавлення від нудьги. Вони жадали захоплюючих пригод, але не заради того, щоб збадьорити розхитані нерви, ні, зараз вони почувалися двома школярками, які виграли перші призи на шкільному конкурсі та хотіли насолодитися всіма перевагами заслуженого відпочинку.

— Зупинимося тут на три дні, а потім повернемося додому. Я негайно зателефоную й дізнаюся, чи є квитки на пароплав.

У готелі дівчина домовилася про кімнату пристойною, але дещо вимушеною французькою, наче користувалася завченими колись кліше, які тепер мусила згадати. Коли їх розмістили на першому поверсі, вона ступила у світло, що лилося з французьких вікон, а тоді вийшла назовні, зробивши кілька кроків на кам'яну веранду, що тягнулася вздовж будівлі готелю. Вона ступала, мов балерина, — її стегна рухалися легко, а постава залишалася рівною. Там, на веранді, гаряче сонячне світло обрізало її тінь, і дівчина повернулася назад — усе навкруги було таким яскравим, що сліпило очі. За п'ятдесят ярдів Середземне море мить за миттю віддавало свої барви безжалісному сонцю; під балюстрадою на під'їзній доріжці готелю смажився у власному соку вицвілий «б'юїк»[1].

[1] «Б'юїк» — американська марка автомобіля.

Єдиним місцем, де справді кипіло життя, був пляж. Три гувернантки-британки сиділи за рукоділлям, повільно плетучи светри та шкарпетки узорами Вікторіанської епохи, сорокових, шістдесятих і вісімдесятих років минулого століття, і пліткували так енергійно, що це більше нагадувало якесь замовляння; ближче до води з десяток постояльців ховалися під смугастими парасольками, доки з десяток їхніх дітей ганялися за рибками на мілині або лежали голяка та засмагали під сонцем, виблискуючи натертою кокосовою олією шкірою.

Коли Розмарі вийшла на пляж, хлопчик років дванадцяти промчав повз неї та з тріумфальним викриком із розгону шубовснув у море. Відчуваючи на собі пильні, допитливі погляди незнайомців, вона зняла халат і теж зайшла у воду. Опустивши обличчя, пропливла кілька ярдів, але навколо досі була мілина, і вона, погойдуючись, встала на ноги та побрела вперед; у непіддатливій водяній товщі стрункі ноги здавалися їй важкими, мов гирі. Коли вода доходила їй майже до грудей, вона обернулася та кинула погляд на пляж: лисий чоловік у трико, із виставленими напоказ порослими волоссям грудьми і глибокою западиною пупа, уважно дивився на неї у монокль. Щойно Розмарі зустрілася з ним очима, незнайомець опустив монокль — той одразу зникнув у комічно схожих на вуса заростях волосся на грудях чоловіка — і наповнив свою склянку чимось із пляшки, яку тримав у руці.

Розмарі опустила обличчя у воду та чотирьохударним кролем уривчастими, короткими гребками попливла до понтона. Вода огорнула її, ніжно витягнула з рук спеки, просочувала її волосся та сягала кожної складочки її тіла. Дівчина переверталася і переверталася у ній із боку на бік, обіймала її, насолоджувалася нею. Коли Розмарі дісталася понтона, вона дихала шумно та важко, засмагла жінка з білими зубами подивилася на неї зверху вниз, і Розмарі, зненацька усвідомивши, наскільки бліде й біле її власне тіло, перевернулася на спину та подрейфувала до берега. Чоловік із волоссям на грудях, який досі тримав пляшку, заговорив із нею, щойно вона вийшла на берег.

— Мушу вас попередити, що за понтоном є акули, — його національну належність було складно визначити, але він говорив англійською на повільний оксфордський манер. — Вчора вони зжерли двох британських моряків із флоту, що стоїть у Ґольф-Жуан.

— Святі небеса! — вигукнула Розмарі. — Це аж як вони не хотіли повертатися на службу, що попливли до акул!

Чоловік подивився на неї скляними очима, показуючи, що сказав усе це, лише щоби попередити її, а тоді зробив кілька дрібних кроків убік і налив собі ще випити.

Приємно збентежена увагою, яку їй приділили під час цієї розмови, Розмарі пошукала місце, щоби присісти. Вочевидь кожна сім'я привласнила доріжку піску перед своєю парасолькою; крім того, всі вони постійно підходили одне до одного та обмінювалися репліками — панувала атмосфера товариства, втручатися в яку було безцеремонно. Трохи далі, там, де пляж був укритий галькою та висохлими водоростями, влаштувалася група людей із такою ж білою шкірою, як у Розмарі. Замість великих пляжних парасоль вони лежали під невеликими парасольками, які треба було тримати у руках, і, безсумнівно, ще не встигли обжитися тут так, як решта. Розмарі знайшла вільне місце між засмаглими та блідошкірими людьми та розстелила на піску свій пеньюар.

Вона лежала, прислухаючись до їхніх незнайомих голосів, та відчувала, як їхні ноги обходять її тіло, а тіні ковзають по ній, коли вони проходять між нею та сонцем. Її шиї торкнулося нервове і тепле дихання допитливої собаки; вона відчувала, що її шкіра починає підсмажуватися, та чула, як коротко й виснажено зітхають хвилі, відповзаючи у море. Невдовзі її слух почав розрізняти окремі голоси, і вона дізналася, що хтось, кого називали «тим типом із півночі», минулої ночі викрав офіціанта з кафе у Каннах, щоб розпиляти його навпіл. Цю історію розповідала сива жінка у вечірній сукні; вочевидь вона не перевдягалася від вчорашнього вечора, оскільки на її голові досі стирчала тіара, а плече прикрашала понура квітка орхідеї. Розмарі, у якої зародилася незрозуміла антипатія до жінки та її співрозмовників, відвернулася від них.

Її найближчою сусідкою на цьому боці пляжу була молода жінка, яка лежала під дахом із парасоль і щось виписувала з книги, розкритої перед нею на піску. Вона стягнула з плечей свій купальний костюм, і її червонясту, помаранчево-коричневу засмаглу спину контрастно відтіняло намисто із сяючих кремових перлин. У неї було суворе, але водночас миле і жалісне обличчя. Вона зустрілася поглядом із Розмарі, та не побачила її. Далі за жінкою лежав гарний чоловік у жокейській кепці та трико у червону смужку; за ним — жінка, яку Розмарі вже бачила на понтоні та яка подивилася на неї у відповідь, упізнавши; за нею — чоловік із витягнутим обличчям і золотавою лев'ячою гривою волосся, у синьому трико і з непокритою головою, він щось дуже серйозно оповідав юнаку в чорному трико, вкрай схожому на італійця, і вони обидва смикали маленькі

пучки водоростей у піску. Їй спало на думку, що майже всі вони американці, але щось відрізняло їх від тих американців, які траплялися їй останнім часом.

Трохи згодом вона збагнула, що чоловік у жокейській кепці влаштував скромну маленьку виставу для всієї цієї компанії: він щось тихо говорив, похмуро колупаючись граблями у піску, і, на перший погляд, просто вибирав гальку, але, очевидно, слова настільки розходилися з його виразом обличчя, що це створювало езотерично-бурлескний ефект. Невдовзі все, що він говорив, викликало у решти гучний сміх. Навіть ті, хто, як і Розмарі, були надто далеко, щоб чути, про що йдеться, уважно нашорошили вуха, аж доки єдиною, кого та маленька вистава досі не цікавила, залишилась молода жінка з намистом із перлин. Можливо, через притаманну їй скромність із кожним гучним вибухом веселощів вона лише нижче схилялася над своїми записами.

Зненацька серед неба над головою Розмарі пролунав голос чоловіка з моноклем і пляшкою:

— А ви вправна плавчиня.

Вона не поділяла його думки.

— А якщо серйозно, мене звати Кемпіон. Ось ця леді каже, що минулого тижня бачила вас у Сорренто і знає, хто ви, тож із радістю познайомилася б із вами.

Із прихованим роздратуванням Розмарі роззирнулась та побачила тих самих незасмаглих людей, які сиділи в очікуванні. Вона неохоче підвелася та підійшла до них.

— Це місис Абрамс, місис Маккіско, містер Маккіско, містер Дамфрі…